LAUSUNTO

2.4.2020

Eduskunnan

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle, Maa- ja metsätalousvaliokunnalle sekä Hallintovaliokunnalle

HE laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja esittää kunnioittaen seuraavaa:

Hallituksen esityksen lähtökohdat ovat käsityksemme mukaan oikein arvioitu. Maatalous- ja puutarha-alan sekä muiden maaseutuelinkeinojen yritykset työllistävät vuosittain yli 16 000 ulkomaalaista kausityöntekijää, joten kausityöntekijöitä koskeva sääntely on maaseudun alkutuotantoyrityksille hyvin tärkeää. Työsuhteessa tehtävä maatalousalan kausityö on jo hyvin pitkään ollut suurelta osin ulkomaalaisten työntekijöiden tekemää. Kotimaista työvoimaa näihin töihin ei ole ollut saatavissa. Monet perinteiset maaseutuelinkeinot ovat lähes kokonaan ulkomaalaisen kausityövoiman varassa. Kausityölain keskeisiä kysymyksiä maaseudun yritysten kannalta on mm. soveltamisala, työvoiman saatavuusharkinta ja kausityöluvan pituus.

MTK korostaa sitä, että viime viikkoina tehtyjen selvitysten mukaan kausityövoimasta on jo suuri välitön tarve maatiloilla ja puutarhayrityksissä on noin työntekijää. Lisäksi työvoimaa tarvitaan mm. metsätaloudessa. Hallituksen esityksen mukainen arvio 16000 ulkomaisesta kausityöntekijästä koko satokaudella on oikea.

MTK edistää kaikin keinoin kotimaisen työvoiman saatavuutta ja on esittänyt useita tätä tukevia keinoja, kuten nuorten ja lomautettujen palkkatukea. Kotimaisen työvoiman käyttö edellyttää kuinkin, että tiloille saadaan mm. työnjohdon tehtäviin tiloilla aiemmin työskennelleitä ulkomaisia työntekijöitä.

Komission tiedonannossa (2020/C 102 I/03) todetaan, että on olennaisen tärkeää jatkaa kaikkien kriittisten ammattien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta**.** Lisäksi tiedonannossa todetaan, että tietyissä olosuhteissa maatalouden kausityöntekijät suorittavat kriittisiä sadonkorjuu-, istutus- tai hoitotehtäviä. Tällaisessa tilanteessa jäsenvaltioiden olisi kohdeltava kyseisiä työntekijöitä samalla tavalla kuin edellä mainittuja kriittisiä ammatteja harjoittavia työntekijöitä. **MTK:n käsityksen mukaan em. komission tiedonannon mukaisesti alkutuotannon kausityöntekijöiden liikkuvuus yli rajojen tulisi poikkeustilanteenkin aikana sallia. Viranomaismääräysten avulla se on tietenkin tehtävä terveysturvallisuuden takaavalla tavalla.**

Esityksen tavoitteena sanotaan olevan COVID-19 –pandemian vuoksi mahdollistaa Suomessa jo voimassaolevalla oleskeluluvilla olevien kolmansien maiden kansalaisten työnteon jatkaminen huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeillä aloilla ja tehtävissä, koska Suomeen ei tällä hetkellä voi matkustaa käytännössä muista maista eikä uutta työvoimaa ulkomailta ole käytännössä mahdollista juurikaan saada. Esityksen tavoitteena on poikkeusoloissa lisätä työvoiman tarjontaa huoltovarmuuden kannalta akuutin tai toimialan kannalta kriittisissä työtehtävissä ensisijaisesti kotimaassa laillisesti oleskelevien ulkomaalaisten keskuudesta. **MTK pitää lain tavoitetta oikeansuuntaisena, mutta toimenpiteitä voidaan vieläkin sujuvoittaa.** Jo maassa olevien ulkomaalaisten työhön otto tulisi MTK:n näkemyksen mukaan sallia työnantajan ilmoituksella.

Luonnollisesti ensimmäiseksi on katsottava mahdollisuudet ohjata maassa jo olevat ulkomaalaiset tekemään työtä maataloudessa ja muissa huoltovarmuuden kannalta elintärkeillä toimialoilla. Hallituksen esityksessä kuitenkin arvioidaan, että kokonaisuudessaan lain voimaantulon ”työllisyysvaikutuksen voi odottaa jäävän joihinkin satoihin”. **MTK korostaa sitä, että alku-**

Maa- ja metsätaloustuottajain
Keskusliitto MTK r.y.
PL 510 (Simonkatu 6)
00101 HELSINKI
p 020 4131
f 020 413 2409

tuotantoyritykset tarvitsevat jo muutamien lähikuukausien aikana useita tuhansia kausityöntekijöitä. Ulkomaalaisten kausityöntekijöiden maahantuloon on löydettävä nopeasti tapa, joka takaa terveysturvallisuuden.

MTK pyytää kiinnittämään myös huomiota, että Suomeen tulee paljon työvoimaa EU:n ulkopuolta. Näiden työntekijöiden sujuva, tautiturvallinen saapuminen on kriittistä ja vaiheessa olevat luvat tulisi saada nopeasti käsiteltyä lähtömaassakin.

Nyt lausuttavana oleva hallituksen esitys ei esitä muutosta myönnettyjen kausityölupien pituuteen**. MTK ehdottaa kaikkien jo myönnettyjen kausityölupien määräaikojen pidentämistä vuoden loppuun saakka.**

MTK korostaa myös, että kausityöntekijöiden on pystyttävä sujuvasi vaihtamaan eri työnantajien ja maaseututoimialojen välillä. Työntekijöitä voidaan määräajaksi saada siirtymään mm. metsä- ja turkistalouksista maatiloille, samalla pitää kuitenkin varmistaa, että he voivat myös palata alkuperäiselle työnantajalle

Ylöjärvellä 2.4.2020

Marko Mäki-Hakola
Elinkeinojohtaja
MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.